

O LÍTOSTI DOKONALÉ.

PODÁVÁ

JAN TAGLIAFERRO,

FARÁŘ.

V MICHÁLKOVICÍCH 1907.

NÁKLADEM VLASTNÍM. — TISK J. F. KUBEŠE V TŘEBÍČI.

CENA 10 h.

O LÍTOSTI DOKONALÉ.

PODÁVÁ

JAN TAGLIAFERRO,

FARÁŘ.

V MICHÁLKOVICÍCH 1907.

NÁKLADEM VLASTNÍM. — TISK J. F. KUBEŠE V TŘEBÍČI.

CENA 10 h.

vatý Alfons napsal knížečku o modlitbě, kterou nazývá velkým prostředkem spásy. Prál si, aby knížečka ta byla v rukou všech, proto že jedná o důležitém a účinném prostředku, aby duším zajištěno bylo nebe. V jiném, ale neméně pravdivém smyslu třeba nazvati „velkým prostředkem spásy“ cvičbu lásky a lítosti dokonalé, kterouž spíše než modlitbou lze dojíti života věčného. Proto si třeba přát, aby i pojednání o lítosti dokonalé bylo v rukou všech; neb mnohým, kteří si je přečtou a učení v něm podané v paměti zachovají, brána nebeská se otevře, jimž by jinak zavřena zůstala; a mnohým jiným, kteří si s milostí Boží právo na nebe získali. blaženost věčná se může rozmnožiti měrou netušenou. Každý křesťan měl by důkladně býti poučen o veliké působnosti dokonalé lásky a lítosti; jest to důležité pro vlastní hodinku smrti i pro poslední hodinku jiných, které jest snad přítomen. Ve dnech zdravých měl by každý pamatovati na tuto pravdu; v nemoci pak jest ještě více třeba, aby pravdu tuto zapomenutou si v paměti oživil.

Zlatým nebeklíčem jest lítost dokonalá, neboť ona ti, chceš-li jenom každý den a každou chvílí nebe otevírá, když ti je hřích smrtelný uzavřel. Na konci života tvého může se stát, že nebude u tebe klíčník Božského milosrdenství; v tom případě jest ti nebeklíčem jenom lítost dokonalá, kterou si s pomocí milosti Boží ještě nebe otevřítí můžeš, naučil-li jsi se tomu v životě.

Jedná se tudíž o věc velmi důležitou. Učený a zbožný kardinál Franzelin říkával: „Kdybych jako kazatel světem chodil, o ničem jiném bych tak často nekázal, jak o lítosti dokonalé“.

I.

Co jest lítost dokonalá?

Člověk lituje svých hříchů, když ho v duši bolí, že se hříchu dopustil, a když hříchy spáchané má v oškli-

vosti i má upřímnou vůli, že život svůj polepší a nikdy už hřešiti nebude. S lítostí jest tedy úzce spojeno opravdové předsevzetí.

Aby lítost byla bohumilá a nám prospěšná, musí býti: 1. vnitřní, 2. obecná, 3. nadpřirozená.

1. Hříšník má lítost vnitřní, když nejenom slovy, ústy na jevo dává, že mu je líto, že se hříchu dopustil, i že je má v ošklivosti, ale též v duši cítí bolest a ošklivost nad hříchy spáchanými. Není třeba, aby lítost vnitřní zevně se projevovala povzdechy, slzami; ony mohou býti známkami lítosti, ale nejsou podstatou lítosti. Podstata lítosti spočívá v duši, ve vůli, která se opravdově od hříchu odvrací a k Bohu se obrací.

2. Hříšník má dále lítost obecnou, když lituje všech hříchů spáchaných, a to alespoň všech hříchů všedních. Kdyby hříšník litoval všech hříchů a jenom jednoho hříchu smrtelného nelitoval, pak lítost jeho není obecná.

3. Hříšník má konečně míti lítost nadpřirozenou a srdce hříšníkovo jest proniknuto lítostí nadpřirozenou, když hříšník lituje hříchů s pomocí Boží a z pohnutek nadpřirozených.

Když někdo lituje, že se nějakého hříchu dopustil, ale jenom proto, že hřích byl aneb jest příčinou jeho časného neštěstí, hanby aneb škody, tu hříšník lituje hříchu jenom z pohnutek přirozených, a proto lítost tato nemá před Bohem žádné ceny! U Boha platí jenom ta lítost, která vychází s pomocí milosti Boží z pohnutek nadpřirozených. Lituješ-li svých hříchů proto, žeš hříchy urazil a rozhněval Boha, svého nejlepšího Otce, i žeš hříchy pohrdnul Ježíšem Kristem, jenž pro hříchy naše přehořké utrpení a smrt podstoupil, aneb žeš hříchy ztratil nebe a zasloužilš toho, aby tě Bůh trestal tu na zemi a ohněm věčným po smrti, aneb proto, že hřích už sám sebou ošklivý jest, pak lituješ hříchů svých z pohnutek nadpřirozených i máš lítost nadpřirozenou. Bůh každému udělí potřebné milosti, aby vzbudil lítost nadpřirozenou, má-li jenom dobrou vůli, a prosí-li Pána Boha o tu milost,

Tato pravá, nadpřirozená lítost může býti dvojí, totiž dokonalá a nedokonalá.

Co jest lítost dokonalá? Lítost dokonalá jest, stručně řečeno, lítost z lásky k Bohu, nedokonalá lítost z bázně před Bohem.

Lítost jest dokonalá, povstává-li z dokonalé lásky k Bohu. Naše láska k Bohu jest dokonalá, milujeme-li Boha proto, že sám v sobě jest nekonečně dokonalý, krásný a dobrý (láska blahovůle) a svou lásku a dobrotu tak dojemným způsobem dokázal (láska vděčnosti). Naše láska k Bohu jest nedokonalá, milujeme-li Boha proto, že my něco dobrého od něho máme a doufáme. Při lásce nedokonalé myslíme hlavně na dar, při dokonalé na dobrotu dárce; při nedokonalé lásce milujeme dárce, ne pro jeho dar, ale pro lásku a dobrotu, která se darem projevuje.

Dle lásky řídí se lítost. Lítost jest dokonalá, když hříchů litujeme z dokonalé lásky k Bohu, když jich litujeme proto, že jsme jimi Boha, nejvyšší a lásky nejhodnější dobro urazili. Lítost jest nedokonalá, když hříchů litujeme z bázně před Bohem, když jich litujeme proto, že jsme hříchem odměnu Boží — nebe — ztratili a trest Boží, peklo nebo očistec, zasloužili.

Při lítosti nedokonalé myslíme hlavně na sebe, jak hřích nás činí nešťastné dle učení naší víry. Při lítosti dokonalé myslíme hlavně na Pána Boha, na jeho velikost, krásu, lásku a dobrotu, jak hřích jemu křivdí, an jemu již utrpení a bolesti přinesl v díle vykoupení. Při lítosti dokonalé chceme blaho Boží, nikoliv blaho své.

Příklad věc objasní:

Sv. Petr zapřel Spasitele; vyšel ven a plakal hoře. Proč pláče sv. Petr? Nepláče proto, že myslí: Ach, nyní se budu museti stydět před apoštoly! (neb taková lítost byla by jen přirozená, tedy neprospěšná). Nepláče proto, že se bojí, že mu Božský Mistr odejme úřad apoštola a nejvyššího pastýře a vyloučí jej z království svého (pak by byla lítost jeho pravá, ale nedokonalá). Sv. Petr lituje svého hříchu a oplakává jej hlavně proto, že jím urazil svého dobrého Mistra, jenž byl tak dobrý, svatý

a milování hodný, a že se nevděkem jemu odměnil za prevelikou lásku jeho; tu měl pravou, dokonalou lítost.

Máš též i ty, milý křesťane, podobně jak sv. Petr příčinu a důvod, abys hříchů svých litoval z lásky pravé, vděčné lásky k Bohu?

O jistě, neb spíše spočítáš vlasy na hlavě, než dobrodiní Boží. Vypočítám-li ti některé, pak můžeš při každém dobrodiní se sv. Janem říci: „My tedy milujme Boha, nebo Bůh prve miloval nás“. (I. Jan 4, 19). Jak tě miloval?

„Láskou věčnou,“ praví ti, „miloval jsem tě, protož přitáhl jsem tě, smilovav se.“ (Jer. 31, 3.)

Opravdu „láskou věčnou miloval tě“. Od věčnosti, kdy ani prášku z tebe nebylo, pohlížel na tebe okem vševědoucím a laskavým a připravoval ti tělo i duši, nebe i zemi, jako matka v lásce vše připravuje dítě, kterého ještě není. Dal ti pak život a zdraví a všechna dobrodiní přirozená, a dává ti je znova každý den. Mohou-li i pohané dospěti k tomu, aby Boha poznali a dokonale milovali, tím více můžeš dospěti k tomu ty, křesťane, jenž jinak znáš lásku a dobrotu Boží, které se ti dostalo způsobem nadpřirozeným; neb Bůh „smiloval se“ nad tebou. Když jsi hříchem dědičným byl ztracen s celým pokolením, Bůh dal Syna svého jednorozeného, a tento, tvůj Spasitel, tě vykoupil krvavou smrtí mučednickou na kříži; na tebe pamatoval v lásce něžné, když smrtelnou úzkost trpěl na hoře Olivetské, když krvácel jsa bičován a trním korunován, když těžký kříž nesl dlouhou, trpkou cestou ke smrti, když v nevýslovné trpkosti dokrvácel na kříži — tu stále na tebe pamatoval v lásce něžné, jako bys byl jediným člověkem na světě. Co z toho plyne? „Milujme Boha, nebo Bůh prve miloval nás.“

A nyní přijde velká otázka: „Jak jsi splácel milému a dobrému Pánu Bohu jeho lásku a dobrotu? Odpověď: Nevděkem, hříchy! Tento nevděk bolí tě? Zajisté! A jistě chceš nyní dosavadní nevděk nahraditi větší láskou ke svému velikému a laskavému dobrodinci! Nuže, máš dokonalou lítost, lítost z lásky k Bohu.

Tuto lítost, lítost z lásky k Bohu, nazýváme krátce lítostí z lásky.

Vyšší druh této lítosti z lásky má křesťan, když Boha miluje, protože Bůh sám v sobě jest nekonečně krásný, vznešený, dokonalý a lásky hodný, nehledě na jeho milosrdnou lásku k nám. Porovnání nám to lépe objasní. Jsou hvězdy, které jsou od nás tak vzdáleny, že jich nemůžeme viděti; a přece jsou i ony tak veliké a krásné jako naše slunce, které nám teplo a život dává. Tak jest i Bůh veliký a krásný a lásky hodný, i kdyby nebylo světa ani tvorů, i kdyby lidské oko nespatriilo ani nepocítilo věčné hvězdy nebeské lásky Boží — Bůh jest sám o sobě a sám v sobě nejvyšší, nejdokonalejší a lásky nejhodnější dobro. To znamená tento poněkud nejasný výraz, když se ho modlíš v některé knížce modlitební.

Předně se drž pevné a dojemné lásky Boží, jak nám září z hořkého umučení Spasitele našeho.

II.

Jak vzbuzujeme lítost dokonalou?

Dokonalá lítost jest milost, veliká milost lásky a milosrdenství Božího. O tuto milost máš se hojně modliti, nejenom tehdy, když se chystáš vzbuditi lítost, ale hlavním zaměstnáním tvé duše má býti úpěnlivá prosba: Pane, popřej mi milosti pravé kající, pravé lítosti nad hříchy mými. Pak Bůh ti dá, co třeba, máš-li jen dobrou vůli.

Jak možná snadno lítost vzbuditi?

Postav se před kříž, jenž visí v kostele aneb doma, aneb si ho jen v duchu představ. Pohled útrpně na rány Pána Ježíše a rozjímej krátce a vroucně: Kdo visí na kříži a trpí? Ježíš, můj Bůh a Spasitel. Co trpí? Nejohroznější bolesti na zkrváceném, zraněném těle a na duši stísněné bolesti a potupou. Pro hříchy lidské i pro hříchy moje; v hořkém umučení i na mne myslil, za mne trpěl, za moje hříchy dostiučinil. Připomeň si bolesti, které Božský Spasitel trpěl. Pohled

s láskou vroucí k ubohému, umučenému Spasiteli. Připomínaje si hříchy své nevzpomínej nebe ani pekla, ale lituj jich proto, že zavinily tolik bolestí Spasiteli; tu si umiň, že jej nanovo nechceš křižovati hříchy novými, a pak se modli pomalu a pozorně, srdcem i ústy vzbuzení lítosti.

Modlitby k vzbuzení lítosti mohou býti různé, ačkoliv lítost i vlastními slovy lze vzbuditi. Ke konci jsou některé formule přidány; obyčejně se užívá následující modlitby:

Ó, můj Bože a Pane! Všech hříchů celého života srdečně lituji, protože jsem pro ně spravedlivého trestu zasloužil; želim jich proto, že jsem tobě, svému největšímu dobrodinci, byl tak nevděčný; zvláště pak proto, že jsem Tebe, nejvyšší i lásky nejhodnější dobro, urazil. Činím opravdové předsevzetí, s milostí Tvou život svůj polepšiti a nikdy už nehřešiti. Ó, Ježíši, dej mi k tomu milost svou. Amen.

V tomto vzbuzení lítosti máme třikrát „proto“; každé „proto“ uvádí pohnutku k lítosti, napřed k nedokonalé, pak k dokonalé; poněvadž od nedokonalé lítosti lze snadněji přijíti k dokonalé, proto je dobře, když se obě spojí. „Lituji“

1. „proto, že jsem pro ně spravedlivého trestu zasloužil“, toť lítost nedokonalá;

2 „proto, že jsem tobě, svému největšímu dobrodinci, byl tak nevděčný,“ to se přibližuje k lítosti dokonalé a přechází již v lítost dokonalou, neboť bolest nad tím, že jsme za lásku a dobrotu Boží hříchy nevděčně spláceli, sama nás již k tomu pohání, abychom nevděk láskou nahradili; kdo pak z lásky k dobrodinci dosud zneuznanému lituje, že ho urazil, ten má dokonalou lítost z lásky k Bohu;

3 „zvláště pak proto, že jsem tebe, nejvyšší a lásky nejhodnější dobro, urazil,“ tím, jak již výše vysvětleno, vyjádřena jest lítost dokonalá; chceš-li si to ještě lépe uvědomiti, můžeš v myšlenkách aneb i slovy dodati: „zvláště však proto, že jsem urazil Tebe, nejvyšší i lásky nejhodnější dobro, svého Spasitele, jenž za hříchy mé na kříži zemřel.“

III.

Je-li těžko lítost dokonalou vzbuditi?

Ovšem jest pravda, k lítosti dokonalé třeba více než k lítosti nedokonalé, které třeba při sv. zpovědi. Ale přece lze s milostí Boží všem, kdož mají dobrou vůli, i lítost dokonalou vzbuditi; neb ona spočívá ve vůli a nikoliv v citu. Vše záleží na tom, abychom měli pravou pohnutku, proč litujeme, abychom hříchů svých litovali proto, že Boha dobrotivého nade všecko milujeme a z lásky k němu hříchů v ošklivosti máme; na pohnutce záleží a ne na dlouhém aneb krátkém trvání jejím neb na síle její. Lítost dokonalá se často zaměňuje s nejvyšší možnou lítostí; lítost dokonalá má stupně a nepotřebuje býti nejvyšší a nejmocnější, jakou měli sv. Petr, sv. Maří Magdalena, sv. Alois a mnozí jiní svatí. Takový stupeň lítosti jest krásný a dobrý, ale není potřebný; nižší stupeň právě, dokonalé lítosti působí již odpuštění hříchů.

Abych ti dodal odvahy a důvěry k lítosti dokonalé, pravím dále: Před Kristem, ve starém zákoně, byla po čtyři tisíce let lítost dokonalá jediným prostředkem pro všechny lidi, aby dosáhli odpuštění hříchů a dostali se do nebe. I nyní ještě jest na zemi mnoho millionů pohanů a bludařů; kteří z nich spasení budou, mohou býti spaseni jedinež lítostí dokonalou. Z té příčiny nemohl Pán Bůh odpuštění hříchův poutati na příliš těžké podmínky, nýbrž na podmínky možné všem, neboť Bůh „nechce smrti hříšníka“. Když těm, kteří ovšem bez vlastní viny vzdálení jsou milosti Církve katolické, lítost dokonalá možná jest, měla by býti nemožná tobě, šťastný katolický křesťane, jenž máš mnohem více milosti a mnohem lépe jsi poučen.

Tvrdím, že srdce tvé opravdu často bývá lítostí dokonalou proniknuto, třebaš o tom nevíš, ani na to nemyslíš, ku př. když obcuješ mši sv., když se modlíš zbožně křížovou cestu, když pohlížíš zbožně na kříž neb obraz nejsv. Srdce Ježíšova, když slyšíš kázání atd.

Dále můžeš nejvřelejší lásku a nejvroucnější lítost na jevo dáti několika málo slovy, když jenom dobrý

úmysl a pravou pohnutku (lásky k Bohu) máš, ku př. střelnými modlitbami: „Můj Bože a mé všechno!“ „Můj Ježíši, milosrdenství!“ „Můj Bože, miluji tě nade všechno!“ „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ „Ježíši, tobě jsem živ, tobě umírám. Ježíši, tvůj jsem živý i mrtvý. Amen.“

Lítost dokonalá nemůže dále býti nám nedostižná. Poněvadž Pán Bůh tak vzácné účinky s ní spojil, proto chceme, abychom ji vzbuzovali a pomáhá nám ji vzbudit.

IV.

Co působí lítost dokonalá?

U hříšníka působí pokaždé a ihned odpuštění hříchův, ještě před přijetím svátosti pokání; ale přitom má míti vůli (tato vůle se v lítosti dokonalé sama sebou zavírá), že se z hříchů svých později vyzpovídá. To působí lítost dokonalá nejen v nebezpečí života, nýbrž pokaždé, když se v srdci vzbuzuje. Lítostí dokonalou odpouští se hříšníkovi trest věčný v pekle, z nepřitele Božího stává se dítě Boží a dědic nebe, dřívější zásluhy opět ožívují.

Spravedlivému lítost dokonalá zajišťuje a rozmnožuje stav milosti, shlazuje všední hříchy, kterých vzbuzením lítosti z lásky želí, shlazuje tresty za hříchy, upevňuje a posiluje duši ve věrné a vytrvalé lásce k Bohu.

Tento veliký zázrak lásky a milosrdenství Božího působí lítost dokonalá v duši křesťanské.

Tyto účinky jsou tak velkolepé, že se zdají neuvěřitelnými. O tom jsi již slyšel, že v nebezpečí života dokonalá lítost vzbuzená odpouští hříchy; ale i ta pravda, že vždycky i ve zdraví lítost dokonalá takové divy působí, jest pravdou pevnou jako skála církve a slovo Boží.

Církev na sněmě tridentském prohlásila: „Lítost dokonalá, lítost z lásky k Bohu ospravedlňuje člověka a usmířuje ho s Bohem ještě před přijetím svátosti pokání.“ To působí lítost dokonalá vždy; neb sněm nepraví, že by to platilo jen v nouzi a nebezpečí smrti.

Při tom církev se opírá o slovo Kristovo, jenž dí: „Miluje-li kdo mne,“ to činí ten, jenž má v srdci pravou lítost z lásky k Bohu, „Otec můj bude jej milovati“ a k němu přijdeme a přibytěk u něho učiníme.“ (Jan 14, 23.) Aby Bůh mohl v něm přebývati, třeba, aby hřích v něm byl shlazen; a to působí lítost dokonalá, lítost z lásky. Tak vždy učila církev neomylná; a když bludař Bajus jinak učil, učení jeho církví bylo rozhodně zavrženo.

Totéž učí svatí Otcové a bohoslovci bez vyjímky. Ano, i rozum nám to dosvědčuje. Jestli v starém zákoně, stojícím pod zákonem bázně, lítost dokonalá tolik působila, tím více tak se děje v novém zákoně, v němž láska vládne!

Snad namítneš: Jest-li lítost dokonalá již hřích shlazuje, k čemu se ještě zpovídati?

Jest pravda, lítost dokonalá působí odpuštění hříchů tak, jak svátost pokání, ale nepůsobí odpuštění hříchů neodvisle od svátosti pokání. Hříšník musí totiž míti pevnou vůli, že se později vyzpovídá z hříchů lítostí dokonalou shlazených; neboť ze všech, alespoň všech těžkých hříchů třeba se zpovídati; tak Kristus nařídil a na tom nedá se nic měniti. Kdyby někdo se nechtěl později zpovídati z hříchů shlazených lítostí dokonalou, tyto hříchy by sice neoživly opět, ale člověk ten by opět ztratil stav milosti, a právě proto, že nevyplnil té nutné povinnosti.

Třeba po lítosti z lásky hříchův se zpovídati co nejspíše?

Přísně toho třeba není, ale radno je to proto, že máš větší jistotu, že jsi dosáhl odpuštění, a že svátost pokání ještě jiné veliké milosti, svátostné milosti pomocné poskytuje.

Kdo zná lítost dokonalou a její účinky, snadno by mohl přijíti na zlou myšlenku: „Dojdu-li tak snadno odpuštění hříchův lítostí dokonalou, pak nepotřebuji se tak často zpovídati, pak mohu hřešiti, kolik chci, jenom když opět vzbudím lítost dokonalou.“ Kdo tak myslí, jistě nemá lítosti dokonalé; neb nemiluje Boha nade všecko, nechce opustiti hřích smrtelný, nejde mu vážně

o polepšení života, jak toho při lítosti dokonalé právě tak třeba jako při zpovědi; nedostává se mu dobré vůle, a proto se mu nedostane ani milosti Boží, které nevyhnutelně třeba k lítosti dokonalé. Pána Boha nemůže oklamati, i kdyby sebe oklamal. Kdo však opravdově má lítost dokonalou, jest pevně rozhodnut, že zanechá hříchu těžkého a že ještě horlivěji než dosud bude přijímati svalé svátosti, že se uvolní při dobré vůli a s milostí Boží od hříchu, aby vytrval v blaženém stavu dítek Božích.

Lítost dokonalá jest vzácnou pomůckou všem, jimž poctivě a upřímně jde o to, aby došli stavu milosti a jej zachovali, zvláště pak hříšníkům ze zvyku, kteří mají sice dobrou vůli, ale pro hříchy dřívější ze slabosti tu a tam opět poklesnou — ale nikoliv těm, kteří se domnívají, že tím nerušeněji mohou hřešiti. Tito proměňují vzácný lék nebeský lítosti dokonalé v neblahý prostředek omamující, v pravý jed pekelný.

Proto nebuď lehkovážný, a dbej, aby ti vzácná milost lítosti dokonalé sloužila k spasení.

V.

Proč lítost dokonalá jest tak důležitá a potřebná?

1. Lítost jest důležitá v životě.

Jak vzácný jest stav milosti! Milost posvěcující jest nejen ozdobou duše, ona proniká duší všeckou, činí z ní nové stvoření, dítko Boží a dědice nebes. Milost posvěcující jest prutem kouzelným, jenž všecko proměňuje v zlato, v zlato zásluh pro nebe.

Jak smutně to stojí s křesťanem, jenž žije v stavu hříchu smrtelného! Všecky práce, všecky modlitby a dobré skutky zůstávají bez odměny pro věčnost! Jest nepřítelem Božím, a propadá peklu, když se utrhe tenká niť života jeho.

Proto jest tak důležitá a potřebná pro křesťana, aby byl v stavu milosti Boží.

Toho stavu milosti opět nabývá křesťan, když ho hříchem pozbyl, dvojím způsobem:

1. svatou zpovědí,
2. lítostí dokonalou.

Svatá zpověď jest vlastní a řádný prostředek k dosažení milosti posvěcující. Ale toho prostředku nemáme vždy po ruce; proto nám dobrotivý Bůh ještě jiný mimořádný prostředek poskytl, a tím jest lítost dokonalá.

Dejme tomu, že's měl neštěstí a že jsi se dopustil hříchu smrtelného; a večer, když ruch denní ustává, svědomí se ozývá a nepokojí tebe. Zpovídati se nyní nemůžeš, co počneš? Tu ti Pán Bůh podává zlatý klíč, který ti nebe otvírá: Lituj hříchu z pravé lásky k Bohu, slib mu opravdově, že se hříchu již nedopustiš, a umiň si, že se z hříchu brzy vyzpovídáš; pak můžeš doufat, že jsi s Bohem smířen, a můžeš pokojně ulehnouti.

Jak smutné jest to však s křesťanem, jenž nezná lítosti dokonalé! Ulehne s hříchem smrtelným, vstává s ním, žije v tom smutném stavu měsíce, až k nejbližší zpovědi. A tak se děje snad po léta; skoro ustavičná noc duševní, hříchem smrtelným způsobená, se jen přetrhne krátkým prokmitem slunce milosti po jednotlivých zpovědích. Jak smutno, skoro stále žiti v hříchu smrtelném, jako nepřítel Boží, bez zásluhy pro nebe, v nebezpečí věčného zavržení!

Dále, když křesťan před přijetím svátosti biřmování aneb manželství si vědom jest těžké, neshlazené viny, může se hodným státi k přijetí svátosti, vzbudí-li lítost dokonalou. Jenom k sv. přijímání to nestačí, třeba se napřed vyzpovídati.

Časté cvičení se v lítosti dokonalé jest též důležité pro křesťana žijícího ve stavu milosti.

Předně nejsme nikdy úplně jisti, zda-li jsme ve stavu milosti posvěcující. Tato jistota však roste po každé, když vzbuzujeme pravou, dokonalou lítost.

Jak často pak pochybuje křesťan, zda-li svolil v pokušení nějaké; tato nejistota ochromuje radostnou činnost v službě Boží. Co počneš? Budeš hloubati o tom, zda-li jsi svolil aneb nesvolil? To by nic neprospělo. Vzbud' lítost dokonalou, a budeš jist.

Ale i když máme jistotu, jaká lidem možná jest, že jsme v stavu milosti, jak vzácná jest i tu lítost dokonalá. Pokaždé, když vzbuzujeme lásku a lítost dokonalou, stav milosti se v duši rozmnožuje, a malý přírůstek milosti více váží než všecka bohatství světa.

Pokaždé, když vzbuzujeme lásku a lítost dokonalou, shlazují se všední hříchy a poklesky, skvrny duše se smývají, a duše se stává sličnější před Bohem.

Pokaždé, když vzbuzujeme lásku a lítost dokonalou, shlazují se časné tresty za hříchy. Pomněme jenom Maří Magdalenu, o které Spasitel řekl: „Odpouštějí se jí hříchové mnozí, neboť milovala mnoho.“ Vážíme si odpustků, dobrých skutků, almužny, a to právem; ale větší jest láska, „královna ctností“.

Pokaždé když vzbuzujeme lásku a lítost dokonalou, upevňuje se křesťan vždy více v dobrém, stává se statečnějším proti zlému, tak že může doufat, že dojde milosti setrvání až do konce..

2. Důležitá jest lítost dokonalá v hodině smrti, zvláště v náhlém nebezpečí života.

Při velkém požáru ve velkém městě přišlo na sta lidí o život. V zástupu lidí nařikajících začalo dítě dvanáctileté vzbuzovati lítost, když bylo krátce jim řeklo, proč tak činí a je vybidlo, aby s ním se modlili; tak mnohý z nich se pro věčnost zachránil.

Ty jsi každý den v různém nebezpečí, neb neštěstí snadno přikvapí; můžeš spadnouti se stromu, můžeš dostat se pod vůz, přijíti k úrazu na dráze, oheň tě může překvapiti v noci, když spíš, na cestě můžeš zle stoupiti, při práci mohou se ti mžitky udělati před očima, klesneš, a umírajícího tě zanesou domů, volají kněze, ale než dojde kněz, jest pozdě, a ty bys ho tolik potřeboval! Co počneš? Vzbud' hned pravou lítost dokonalou v srdci, lítost z vděčné lásky k Bohu, k trpícímu Spasiteli, pak jsi zachráněn pro věčnost, pak ti lítost dokonalá se stane klíčem nebeským ještě v poslední chvíli, v poslední velké úzkosti tělesné i duševní!

Tím není řečeno, aby někdo opovážlivě hřešil a v poslední chvíli spoléhal pak na lítost dokonalou,

neb jest velmi pochybno, zda-li dovede vzbuditi lítost dokonalou, když byl na to hřešil. Platí to jen o těch, kdož mají dobrou vůli.

Ale zbude-li ti v tom případě čas k vzbuzení lítosti dokonalé? Když dá Pán Bůh, ano; neb k lítosti dokonalé netřeba mnoho času, zvláště cvičil-lis se v ní jsa zdrav; lítost dokonalá může ve chvíli duši vyplniti. V takových neobyčejných případech jest milost Boží účinnější a duch čilejší. V takové hrůze smrtelné zdá se chvíle tak dlouhou jako jest hodina.

Farář Driesch, jenž v německém jazyku napsal toto pojednání, které jest rozšířeno ve více než stotisíce výtiscích, vypravuje, že dne 20. července 1886 se ocitnul v takovém nebezpečí smrti, které sotva 8 až 10 vteřin trvalo; ale v této krátké době (půl otčenáše) celý život minulý nevýslovně rychle přešel před očima jeho i s tím, co nastoupí po smrti. První věcí, na kterou myslel v té hrozné chvíli, byl povzdech k Bohu o milost a lítost. Ale, díky Bohu, vyváznul životem a napsal k poučení toto o lítosti dokonalé.

Toto milosrdenství, jež vlastní duši prokazuješ v nebezpečí, prokazuj i bližnímu, když se octne v nebezpečí. Jak nerozumně si lidé obyčejně počínají při neštěstí. Lidé běhají aneb stojí bezradně, křičí, bědují, běhají pro lékaře, pro kněze, pro vodu, pro lék domácí, kdežto umírající již dokonává — a snad není nikoho, jenž by se slitoval nad ubohou duší nesmrtelnou a ji v posledních okamžicích snad zachránil, předříkáváje slova lítosti dokonalé. V takovém případě přístup klidně a rozvážně k nemocnému, umírajícímu, drž mu, lze-li, kříž před očima a žádej ho klidným, ale dojemným hlasem, aby v srdci myslel a modlil se spolu, co mu předříkáš, a pak vzbuzuj pomalu a zřetelně s ním lítost, i kdyby se zdálo, že neslyší aneb nerozumí. Tu jsi vykonal velmi dobrý skutek a umírající ti za to bude vděčný po celou věčnost.

I umírajícímu jinověrci mohl bys tímto způsobem pomoci; nemluvě mu o zpovědi vzbuzuj s ním lásku k Bohu, lásku k ukřižovanému Spasiteli a pak mu předříkej pomalu vzbuzení lítosti.

VI.

Kdy máme vzbuditi lítost?

1. Nyní, když jsi tolik věrně a ochotně přečetl, nyní slyš prosbu: Z lásky k Bohu a ku své duši vzbud' každý večer při večerní modlitbě zbožně lítost dokonalou. Jako není dobré ranní modlitby bez dobrého úmyslu, tak není dobré večerní modlitby bez zpytování svědomí a bez lítosti! Ovšem není hříchem, když toho jednou zanecháš; ale dobrou, spasitelnou radu ti dávám.

„Večer svědomí zpytovati a lítost vzbuzovati,“ namítneš, „to jest dobré pro duchovní osoby, ale to se nehodí pro nás, kteří nemáme k tomu času a večer jsme unaveni“.

Ale jak dlouho, myslíš, že by to trvalo? Snad půl hodiny? V několika minulách to můžeš udělati. Přece se modlíš každý den večerní modlitbu; rozmýšlej na chvíli o chybách a hříších minulého dne a modli se pak před křížem pomalu a vroucně vzbuzení lítosti. Pak se můžeš klidně položit; řekl jsi Pánu Bohu nějak „Dobrou noc, Otče,“ svou večerní modlitbou, a Pán Bůh ti odpovídá „Dobrou noc, ditko,“ když ti milosrdně hříchy odpouští. Co soudíš o tom? Učiň tak každý večer od nynějška a na věky nebudeš toho litovati!

2. Kdybys v životě byl tak nešťasten, že bys dopustil se hříchu smrtelného, nezůstávej ležeti v bídě své, nýbrž povstaň z hříchu lítosti dokonalou, ještě té hodiny, aneb nejpozději při večerní modlitbě — a pak neodkládej příliš dlouho se zpovědi.

3. Konečně, můj křesťane, přiblíží se spíše nebo později tvoje poslední hodinka. Přijde-li náhle, čehož ti nepřeji, víš nyní, kde pomoci dojdeš, kde visí klíč nebeský. Rychle povzdechni k Bohu v srdečné lítosti dokonalé; cvičil-lis se v životě v ní rád, pak i v té chvíli budeš míti čas i vůli i milost, abys vzbudil lítost dokonalou a lítost dokonalá tě zachrání.

4. Aneb před smrtí jsi zaopatřen a připraven na cestu do věčnosti; poslední, čeho na zemi sobě vědom jsi, budiž abys vzbudil lásku vroucí k Bohu, svému

stvořiteli a vykupiteli i dobrodinci a srdečnou lítost dokonalou nad hříchy celého života svého. Pak se odevzdej v milosrdenství Boží, aby ti byl soudcem milostivým!

Na konec dím:

Jdi a číň, co jsi četl v těchto rádcích. Miluj a vzbuzuj lítost dokonalou, tento skvostný prostředek milosti, jenž takové věci ti zjednává, tento poslední prostředek, jenž v čas nouze jedině může zachrániti duši tvou a tato lítost dokonalá stane se ti pramenem milosti v životě i smrti — pravým klíčem nebeským!

Lítost a předsevzetí.

O můj Bože a Pane! Všech hříchů celého života srdečně lituji, protože jsem pro ně zasloužil, bych se dostal do očištky aneb do pekla, že jsem nebe ztratil a tak nevděčným byl k tobě, největšímu svému dobrodinci; želim jich ještě více proto, že jsem hříchy svými tebe, nejlaskavějšího Spasitele svého bičoval a křížoval. Tebe, svého největšího dobrodince a nejdražšího otce, nejmilosrdnějšího vykupitele miluji z celého srdce nade všecko a z této lásky lituji, že jsem urazil Tebe, jenž jsi nekonečně krásný a dobrý a lásky hodný.

Činím opravdové předsevzetí, s milostí tvou život svůj polepšiti a nikdy už nehřešiti. O Ježíši, dej mi k tomu milost svou. Amen.

Lítost a předsevzetí.

Můj Pane Ježíši Kriste! Pravý Bože a pravý člověče! Stvořil jsi mne dle božského podobenství svého, vykoupil jsi mne s nekonečnou láskou svou smrtí na kříži, chceš mne do nebe vzíti a na věky oblažiti. A já jsem tě hříchy svými tak často urazil a spravedlivého trestu v tomto i v onom životě zasloužil.

Ano, já jsem vinen na tvé krvi, na tvých ranách, a tvé láskyplné srdce jsem hříchy svými a nevděčností svou tak hořce zarmoutil. Tuto nevděčnost mám v ošklivosti a miluji tě vroucněji náhradou za to nade

všecko. A z lásky k tobě mi jest ze srdce a nade všecko líto, že jsem urážel tebe, Pána a Boha svého.

Prosím tě, odpust mi! Chci se nyní upřímně polepšiti. Dej mi k tomu, Ježíši milosrdný, svou milost. Amen.

Lítost a předsevzetí

od bl. Marka z Aviana.

Já bídny, nehodný tvor padám před tebou, o Bože, a se srdcem zarmouceným a skroušeným uznávám a vyznávám před tebou, vykupitelem ubohé duše mé, že jsem od narození svého až do nynější chvíle života svého spáchal nesčíslné nedbalosti a hříchy.

Urazil jsem tebe, Boha svého! Hřešil jsem proti přikázáním Božím!

To mi je upřímně líto, a milejší by mi bylo, kdybych všechna protivenství světa, ano i smrt podstoupil, než bych byl urazil tebe, nejvyšší dobro. Proti tobě, o Bože jsem špatně jednal! Zhřešil jsem! Ale toho upřímně lituji, a kdybych mohl způsobiti, aby nepravosti mé se nebyly staly, rád bych všechny možné útrapy snášel, ano byl bych ochoten život vydati, kdybych toho dosáhl, že bych nikdy nebyl urazil tebe, nejvyšší božská Velebnosti.

Zhřešil jsem, o Pane, ale z toho srdce se mi to nelíbí. Proto slibuji ti, o Bože, slavně, že tě budoucně nebudu urážeti. Jestli však ty, nejvyšší moudrosti předvidáš, že já, nestálý tvor, tě opět urazím a v nemilost tvou upadnu, pak tě prosím vroucně, raději mne nyní v milosti své z toho života odvolej.

Kéž by bolest nad hříchy mými byla tak veliká, aby zůstalo nezměněno mé předsevzetí, již nikdy nehřešiti; neb ty jsi dobrotivý Bůh, jemuž nekonečnými díky povinen jsem, jehož bych měl nade všecko milovati, ne snad proto, abych uniknul věčným trestům, zaslouženým za hříchy mé, aneb abych požíval radostí nebeských, tak lehkomyšlně ztracených, nýbrž jedině proto, že ty o Bože, pro svou neskončenou dokonalost a dobrotu neskončené lásky hodný jsi! Proto by ti

všichni tvorové lásku, díky, čest a chválu měli vzdávati bez přestání. Amen.

Dokonalá láska

od sv. Františka Xaverského.

O Bože, já Tebe miluji; miluji tebe ne proto, abys mne spasil, anebo že věčným trestáš ohněm ty, kteří tě nemilují.

Tys, můj Ježíši, mne objal na kříži, trpěls hřeby, kopí a mnohou potupu; nesčíslné bolesti, pot krvavý, úzkosti a smrt a to pro mne a za mne hříšného.

Proč bych tedy nemiloval Tebe, o Ježíši nejmilejší? Ne, abys v nebi spasil mne aneb bys na věky neza-vrhl mne; ani pro naději odměny jaké; ale jak Tys mne miloval, tak miluji a budu milovat tebe jedině žes král můj, jedině že jsi Bůh. Amen.

